

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

زمان چاپ: ۱۴۰۳/۰۲/۲۵

تحلیل نقش معلم در تشویق خلاقیت و نوآوری در محیط آموزشی

لیلا معصوم زاده^۱، نگین روزگار^۲، مریم سمیعی پرشکفتی^۳

۱-دکتری جامعه شناسی، مدرس دانشگاه فرهنگیان پردیس شهید باهنر شیراز

۲-دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی پردیس فرهنگیان شهید باهنر شیراز

۳-دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی پردیس فرهنگیان شهید باهنر شیراز

leilamasumzadeh@yahoo.com

چکیده

خلاقیت و نوآوری دو عنصر اساسی در بهبود کیفیت آموزش و پرورش هستند. این دو عنصر نه تنها به ارتقاء سطح علمی و تحصیلی دانش آموزان کمک می کنند، بلکه توانمندی های فردی و اجتماعی آن ها را نیز تقویت می کنند. نقش معلم به عنوان یکی از مهم ترین عوامل در محیط آموزشی، در تشویق و پرورش خلاقیت و نوآوری دانش آموزان بسیار حائز اهمیت است. در دنیای امروز که تغییرات و تحولات سریع فناوری و اطلاعاتی آن را مشخص می کند، نیاز به افرادی که دارای مهارت های خلاقیت و نوآوری هستند بیشتر از همیشه احساس می شود. مدارس به عنوان مکان های اصلی تربیت نسل های آینده، باید بستر مناسبی برای رشد این مهارت ها فراهم کنند. معلمان با بهره گیری از روش های تدریس نوین و ایجاد محیطی مناسب برای تفکر خلاق و نوآورانه، می توانند نقش مهمی در تحقق این هدف ایفا کنند. با وجود اهمیت خلاقیت و نوآوری در آموزش و پرورش، بسیاری از مدارس و معلمان هنوز از روش های سنتی و تکراری برای تدریس استفاده می کنند که باعث محدود شدن توانایی های خلاقانه دانش آموزان می شود. این مساله نیازمند بررسی و تحلیل دقیق است تا راهکارهای مناسبی برای تغییر این وضعیت پیشنهاد شود. سوال اصلی این تحقیق این است که چگونه معلمان می توانند با استفاده از روش های تدریس نوین و ایجاد محیطی پویا و حمایت گر، خلاقیت و نوآوری دانش آموزان را تقویت کنند. این مقاله به تحلیل نقش معلم در تشویق خلاقیت و نوآوری در محیط آموزشی می پردازد. نتایج این تحقیق نشان می دهد که استفاده از روش های تدریس فعال و مشارکتی، ایجاد محیط های یادگیری جذاب و پویا، و تشویق دانش آموزان به پرسشگری و کشف راه حل های نوآورانه، از جمله عوامل موثر در تقویت خلاقیت و نوآوری در محیط آموزشی هستند.

واژگان کلیدی: خلاقیت، نوآوری، نقش معلمان، مدارس، مدیران.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

در دنیای امروز که با سرعت فزاینده‌ای در حال تغییر و تحول است، خلاقیت و نوآوری به عنوان کلید اصلی موفقیت در تمام زمینه‌ها، از جمله آموزش و پرورش، شناخته می‌شوند. دانش‌آموزان خلاق و نوآور نه تنها در تحصیلات خود موفق‌ترند، بلکه در آینده نیز به احتمال زیاد به اعضای ارزشمندی برای جامعه تبدیل خواهند شد. بنابراین، ایجاد محیطی آموزشی که در آن خلاقیت و نوآوری تشویق و پرورش یابد، از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. مدیریت نوآوری مدرسه تلاشی برای مدیریت مؤسسات آموزشی در عصر اصلاحات جهانی است که با هدف ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری با تعهد به نوآوری در جهت نوسازی و ارتقای کیفیت منابع انسانی انجام می‌شود تا اطمینان حاصل شود که تغییرات مثبتی را در پی خواهد داشت. در جامعه چه در بعد آموزشی، چه اجتماعی و چه فرهنگی رخ می‌دهد. این تغییرات تأثیر توسعه سریع فزاینده علم و فناوری است که به نوبه خود ویژگی‌های یک جامعه شایسته را شکل می‌دهد زیرا رقابت یک اصل جدید زندگی است و با دنیای باز و رقابتی دنیایی بهتر را شکل می‌دهد. تحول و نوآوری در این زمان مورد نیاز است، این امر باعث تغییر و تجدید در مدیریت مدرسه می‌شود. این مطالعه با هدف تعیین آنچه در اجرای مدیریت نوآوری مدارس تحت نظارت مدیر مدرسه اتفاق می‌افتد، انجام می‌شود. روش تحقیق با استفاده از روش تحقیق کیفی، با نگاهی به اجرای آموزش اعمال شده توسط مدارس از طریق بررسی اصول مدیریت مدرسه با رهبری در آموزش و اجرا در مؤسسات آموزشی است. مدیریت نوآوری آموزشی تلاشی است که با ایجاد انگیزه قوی به سمت کیفیت مدیریت منابع انسانی معطوف می‌شود (Cotton, ۲۰۰۳). از جمله موانع مهم برای تفکر خلاق، سخت‌گیری یا داشتن ذهنیت ثابت است. ایده‌های از پیش تعیین شده توانایی تفکر به روشی غیر متعارف یا ارائه راه حل‌های خارج از چارچوب را مختل می‌کند. مشکل دیگری که می‌تواند ایجاد شود این است که شروع به فکر کردن به ایده از نظر منبع آن کنیم (نصیری و همکاران، ۱۳۹۷).

در زمینه آکادمیک خلاقیت، اجماع گسترده‌ای در مورد تعریف خلاقیت و مؤلفه‌های تشکیل دهنده آن وجود دارد. خلاقیت عبارت است از تعامل بین محیط یادگیری، اعم از فیزیکی و اجتماعی، نگرش‌ها و ویژگی‌های معلمان و دانش‌آموزان، و یک فرآیند حل مسئله واضح که محصولی قابل درک را تولید می‌کند (که می‌تواند یک ایده یا یک فرآیند و هم قابل لمس باشد. جسم فیزیکی). خلاقیت تولید چیزی جدید، مرتبط و مفید استبه شخص یا افرادی که محصول را در بافت اجتماعی خود ایجاد کرده‌اند. ایده زمینه در آموزش بسیار مهم است. چیزی که برای یک دانشجوی سال اول بسیار خلاقانه است - برای مثال، کشف این که شیب بیشتر روی سطح شیب دار باعث می‌شود اشیاء سریع‌تر بچرخند - در یک دانش‌آموز خلاق تلقی نمی‌شود. همچنین می‌توان از خلاقیت برای ارائه راه حل‌های جدید برای مشکلات در زمینه‌ها، جوامع یا کشورهای مختلف استفاده کرد. نمونه‌ای از این موضوع این است که مدارس مختلف یک مشکل را حل کنند و راه حل‌ها را به اشتراک بگذارند (برزگر و همکاران، ۱۴۰۰).

خلاقیت جزء ذاتی یادگیری است. هر زمان که ما چیز جدیدی را امتحان می‌کنیم، یک عنصر خلاقیت در آن دخیل است. سطوح مختلفی از خلاقیت وجود دارد و خلاقیت با گذشت زمان و تجربه رشد می‌کند. مدل رایج خلاقیت شامل ۴ عنصر است. در سطح کوچک خلاقیت، آنچه کسی خلق می‌کند ممکن است انقلابی نباشد، اما برای او جدید و معنادار است. به عنوان مثال، کودک اولین نقاشی خود را از مدرسه به خانه می‌آورد. برای کودک معنایی دارد و آنها از تولید آن هیجان زده هستند. ممکن است سطح بسیار پایینی از مهارت را نشان دهد، اما سطح بالایی از پاسخ عاطفی را ایجاد می‌کند که کودک را تشویق می‌کند تا آن را با والدین خود به اشتراک بگذارد (برزگر و همکاران، ۱۴۰۰).

سطح کمی خلاقیت یک سطح بالاتر است، به این ترتیب که شامل بازخورد دیگران همراه با تلاش برای ایجاد دانش و مهارت در یک زمینه خاص است. برای مثال، نقاشی‌ای که کودک به خانه آورده ممکن است بازخورد مثبتی از والدین دریافت کند. آن‌ها آن را روی یخچال قرار می‌دهند تا نشان دهند که ارزش دارد، یک دفترچه طراحی به فرزندشان می‌دهند و پیشنهادهایی در مورد چگونگی بهبود نقاشی خود ارائه می‌کنند. در مدرسه دانش آموز هنر را به عنوان یک درس انتخابی انتخاب می‌کند و

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شروع به دریافت آموزش صریح و بازخورد ارزیابی می‌کند. از نظر دانش آموزان در مدرسه، اکثریت قریب به اتفاق خلاقیت در دانش آموزان در سطح ابتدایی است (Zhao, ۲۰۱۲).

سطح بالای خلاقیت در مدارس معمولاً قلمرو معلمان است. معلم هنر در این مورد رویکردهای آموزشی متنوعی را پیدا می‌کند که دانش و مهارت هنرجو را افزایش می‌دهد و همچنین شایستگی‌های خلاقانه او را در ساخت آثار هنری ایجاد می‌کند. آنها یک معلم حرفه ای هستند. دانش آموز به سال‌ها تمرین و آموزش عمده همراه با سطوح حرفه‌ای بازخورد، از جمله اذعان به اینکه کار آنها به اندازه کافی جدید و بدیع است، نیاز دارد تا بتواند در سطح حرفه‌ای به عنوان یک هنرمند حرفه‌ای خلاق در نظر گرفته شود. سطح خلاقیت پیشرفته قلمرو کمیاب تعداد بسیار کمی است. برای افراط در این مثال، دانش آموز به یکی از بزرگ‌ترین هنرمندان تمام دوران تبدیل می‌شود. کار آنها توسط کارشناسان مورد بحث قرار می‌گیرد زیرا خلاقیت آنها در رساندن هنر به اشکال جدید بیان در بالاترین سطح است (نیک‌نامی و همکاران، ۱۳۸۷).

ارزش خلاقیت و نوآوری در آموزش

خلاقیت و نوآوری در آموزش از اهمیت بالایی برخوردارند زیرا باعث افزایش پیچیدگی شناختی و توسعه دانش و مهارت‌های فردی می‌شوند. خلاقیت نه تنها به دانش عمیق نیاز دارد، بلکه توانایی استفاده مؤثر از آن را نیز می‌طلبد. به عبارت دیگر، خلاقیت شامل بهره‌گیری از مجموعه‌ای از دانش و مهارت‌های موجود در یک حوزه خاص برای آزمودن احتمالات جدید و دستیابی به نتایج ارزشمند است، که به نوبه خود باعث افزایش و تقویت دانش و مهارت‌ها می‌شود. این فرآیند به مرور زمان توسعه می‌یابد و اگر در نقطه‌ای آغاز شود که افراد حداقل دانش و مهارت را دارند، احتمال موفقیت بیشتری خواهد داشت. به عنوان مثال، دانش‌آموزی که تویی را از یک سطح شیب‌دار پایین می‌غلطاند، ممکن است متوجه شود که با افزایش شیب، توپ سریع‌تر حرکت می‌کند و با کاهش شیب، کندتر می‌شود. این کشف ساده می‌تواند به احتمالات دیگری منتهی شود؛ مثلاً دانش‌آموز ممکن است به بررسی میزان غلتیدن توپ بسته به زاویه شیب بپردازد و سپس هدفی برای رسیدن توپ تعیین کند. آنچه به عنوان یک بازی ساده شروع شد، به تدریج به توسعه دانش، مهارت و استدلال دانش‌آموز منجر می‌شود و آغازگر رویکرد علمی آزمون و خطا در آزمایش خواهد بود. این نمونه نشان می‌دهد که چگونه فرآیندهای خلاقانه و نوآورانه می‌توانند به تقویت توانمندی‌های علمی و عملی دانش‌آموزان کمک کنند و آنان را برای مواجهه با چالش‌های پیچیده‌تر در آینده آماده سازند. به همین دلیل، تشویق خلاقیت و نوآوری در محیط‌های آموزشی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و باید به عنوان یک اولویت اصلی در سیستم‌های آموزشی مد نظر قرار گیرد. (فیضی و همکاران، ۱۳۸۳).

خلاقیت فقط ساختن چیزها نیست. برای اینکه چیزی با تعریف خلاقیت مطابقت داشته باشد، نه تنها باید جدید باشد، بلکه مرتبط و مفید باشد. به عنوان مثال، اگر از دانش‌آموزی خواسته شود که نوع جدیدی از آلات موسیقی بسازد، یکی از برش‌های سالامی ممکن است اصلی و جالب باشد، اما نه مرتبط و نه مفید. خلاقیت همچنین با محدودیت‌ها بهترین کار را انجام می‌دهد، نه وظایف باز. به عنوان مثال، می‌توان برای دانش‌آموزان محدودیتی برای تعداد خطوطی که هنگام نوشتن یک شعر استفاده می‌شود، یا فهرستی از مواد اولیه در هنگام تهیه دستور تهیه کرد. محدودیت‌های محدود منجر به مشکلاتی می‌شود که دانشمندان شناختی آن را دشواری‌های مطلوب می‌نامند زیرا دانش‌آموزان باید تصمیمات پیچیده‌تری در مورد آنچه که در محصول نهایی خود گنجانده و حذف می‌کنند، بگیرند (هارون رشیدی و کاظمیان مقدم، ۱۳۹۸).

خلاقیت نیز باید یک نتیجه یا یک نتیجه داشته باشد. در برخی موارد، نتیجه ممکن است یک خروجی خاص باشد، مانند حل صحیح یک مسئله ریاضی، شعری در قالب غزل، یا آزمایشی علمی برای نشان دادن نوع خاصی از واکنش. همانطور که در بالا ذکر شد، خروجی‌ها نیز ممکن است نامشهود باشند: ممکن است ایده ای برای راه حل یا روشی جدید برای نگاه کردن به دانش و ایده‌های موجود باشند. نتیجه خلاقیت ممکن است لزوماً از قبل تعیین نشده باشد و هنگام کار با دانش‌آموزان، تولید تعداد مشخصی از ایده‌ها ممکن است یک نتیجه خلاقانه کافی باشد (Zhang et al., ۲۰۲۰).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

افسانه‌ها در مورد خلاقیت

آگاهی دانش‌آموزان از مؤلفه‌هایی که خلاقیت را تشکیل می‌دهند بسیار مهم است، اما همچنین مهم است که دانش‌آموزان بفهمند خلاقیت چیست و تصور خلاقیت توسط تعدادی از افسانه‌ها احاطه شده است. علم خلاقیت در ۲۰ سال گذشته پیشرفت زیادی داشته است و تحقیقات افسانه‌های زیر را از بین برده است (رسول، ۱۳۹۴):

- خلاقیت فقط برای تیزهوشان است
- خلاقیت فقط برای کسانی است که بیماری روانی دارند
- خلاقیت فقط در هنر زندگی می‌کند
- خلاقیت را نمی‌توان آموزش داد
- خلاقیت را نمی‌توان آموخت
- خلاقیت را نمی‌توان ارزیابی کرد
- مدارس خلاقیت را در دانش‌آموزان خود می‌کشند
- معلمان نمی‌دانند خلاقیت چیست
- معلمان دانش‌آموزان خلاق را دوست ندارند

علم خلاقیت از ایده اعطا شده توسط خدایان روم باستان و چین فاصله زیادی داشته است. اکنون می‌دانیم که خلاقیت را می‌توان در مدارس آموزش، آموخت و ارزیابی کرد. ما می‌دانیم که همه می‌توانند ظرفیت‌های خلاقانه خود را در طیف وسیعی از زمینه‌ها توسعه دهند، و این خلاقیت می‌تواند از بازی صرفاً تجربی به مجموعه‌ای از دانش و مهارت تبدیل شود که با انگیزه و بازخورد افزایش می‌یابد.

نقش معلم در تشویق خلاقیت و نوآوری در محیط آموزشی

نقش معلم در تشویق خلاقیت و نوآوری در محیط آموزشی بسیار حیاتی و تعیین‌کننده است. معلمان می‌توانند از طریق ایجاد محیطی مناسب و استفاده از روش‌های تدریس نوین، به پرورش خلاقیت و نوآوری در دانش‌آموزان کمک کنند. در ادامه، به چندین نقش کلیدی معلمان در این زمینه پرداخته می‌شود:

۱. ایجاد محیط یادگیری حمایت‌گر

معلمان باید محیطی را فراهم کنند که دانش‌آموزان در آن احساس امنیت و آزادی برای بیان ایده‌های خود داشته باشند. محیطی که در آن اشتباه کردن به عنوان بخشی از فرآیند یادگیری پذیرفته شود، می‌تواند انگیزه‌بخش و الهام‌بخش باشد. این محیط باید از هر گونه قضاوت نادرست و تنبیه برای ایده‌های جدید و متفاوت دور باشد (Zhang et al., ۲۰۲۰).

۲. استفاده از روش‌های تدریس فعال و مشارکتی

روش‌های تدریس فعال و مشارکتی، مانند یادگیری مبتنی بر پروژه، یادگیری مبتنی بر مسئله و یادگیری گروهی، می‌توانند به تشویق خلاقیت و نوآوری کمک کنند. این روش‌ها به دانش‌آموزان فرصت می‌دهند تا در فرآیند یادگیری نقش فعال داشته باشند و به جستجو و کشف راه‌حل‌های جدید بپردازند.

۳. تشویق به پرسشگری و تفکر انتقادی

معلمان باید دانش‌آموزان را تشویق کنند که سؤالات بیشتری بپرسند و به عمق مسائل بپردازند. پرسشگری و تفکر انتقادی از مهم‌ترین مهارت‌هایی هستند که می‌توانند به توسعه خلاقیت و نوآوری کمک کنند. معلمان می‌توانند با طرح سوالات چالشی و برگزاری مباحثه‌های گروهی، این مهارت‌ها را در دانش‌آموزان تقویت کنند.

۴. ارائه فرصت‌های متنوع برای یادگیری

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

معلمان می‌توانند با ارائه فرصت‌های متنوع برای یادگیری، مانند فعالیت‌های هنری، علمی و ورزشی، به توسعه خلاقیت و نوآوری دانش‌آموزان کمک کنند. این فعالیت‌ها به دانش‌آموزان اجازه می‌دهند تا توانمندی‌های خود را در زمینه‌های مختلف کشف کنند و به ایده‌های نوآورانه دست یابند.

۵. بهره‌گیری از فناوری و ابزارهای دیجیتال

استفاده از فناوری و ابزارهای دیجیتال می‌تواند امکانات جدیدی برای خلاقیت و نوآوری فراهم کند. معلمان می‌توانند از ابزارهای آموزشی دیجیتال، نرم‌افزارهای خلاقانه و پلتفرم‌های آنلاین برای تشویق دانش‌آموزان به ایجاد و اشتراک‌گذاری ایده‌های خود استفاده کنند.

۶. الگو بودن در خلاقیت و نوآوری

معلمان باید خود نیز به عنوان الگوهای خلاق و نوآور در کلاس درس حضور داشته باشند. این شامل نشان دادن علاقه و اشتیاق به یادگیری مداوم، آزمودن روش‌های تدریس جدید و به اشتراک‌گذاری ایده‌های نوآورانه با دانش‌آموزان است.

۷. تنظیم وظایف با محدودیت‌های خلاقانه

معلمان می‌توانند وظایفی را طراحی کنند که شامل محدودیت‌های خلاقانه باشند. به عنوان مثال، می‌توانند از دانش‌آموزان بخواهند که پروژه‌ای را با استفاده از منابع محدود انجام دهند یا داستانی را با تعداد کلمات مشخص بنویسند. این نوع محدودیت‌ها می‌تواند خلاقیت دانش‌آموزان را تحریک کرده و آن‌ها را به جستجوی راه‌حل‌های جدید و نوآورانه ترغیب کند.

۸. فراهم کردن بازخورد سازنده

بازخورد سازنده و مثبت از طرف معلمان می‌تواند انگیزه و اعتماد به نفس دانش‌آموزان را در پیگیری ایده‌های خلاقانه و نوآورانه تقویت کند. معلمان باید به دانش‌آموزان نشان دهند که تلاش‌ها و ایده‌های آن‌ها ارزشمند است و به بهبود و توسعه آن‌ها کمک کنند.

با اجرای این راهکارها، معلمان می‌توانند نقش موثری در پرورش خلاقیت و نوآوری در دانش‌آموزان ایفا کنند و آن‌ها را برای مواجهه با چالش‌های پیچیده در آینده آماده سازند.

خلاقیت در آموزش

دنیای آموزش اکنون متعهد به خلاقیت است. خلاقیت در اسناد سیاست و برنامه درسی در سیستم‌های آموزشی نوین نقش اساسی دارد. خاستگاه این تغییر جهانی در دهه ۱۹۹۰ نهفته است و عمدتاً توسط اقتصاد به جای فلسفه آموزشی هدایت می‌شد. همچنین یک روند جهانی در آموزش وجود دارد که از کسب دانش به سمت توسعه شایستگی حرکت کند. خلاقیت اغلب به عنوان یک شایستگی یا مهارت در چارچوب‌های آموزشی قرار می‌گیرد. با این حال، مهم است که به یاد داشته باشیم که گنجانیدن شایستگی‌ها در یک برنامه درسی اهمیت کسب دانش را کاهش نمی‌دهد. تحقیقات در علوم شناختی نشان می‌دهد که دانش‌آموزان به دانش و مهارت‌های اساسی نیاز دارند. در واقع، این کسب دانش است که دانش‌آموزان را قادر می‌سازد تا آن‌ها را در راه‌های خلاقانه به کار گیرند. ضروری است که معلمان هم نحوه حمایت از دانش‌آموزان خود را برای کسب دانش و مهارت‌های لازم در حوزه یادگیری خود و هم فرصت‌هایی را که برای به کارگیری این دانش در راه‌هایی که از خلاقیت حمایت می‌کند فراهم می‌کنند، در نظر بگیرند. در واقع، خلاقیت به دو مجموعه مختلف از دانش نیاز دارد: دانش و مهارت در حوزه یادگیری، و دانش و مهارت‌های مرتبط با فرآیند خلاقیت، از ایده پردازی تا انتخاب ایده، و همچنین نگرش‌ها، ویژگی‌ها و محیط مناسب (Cotton, ۲۰۰۳).

حمایت از دانش‌آموزان برای خلاقیت

برای اینکه معلمان از دانش‌آموزان برای خلاقیت حمایت کنند، باید به چهار حوزه کلیدی توجه کنند. اولاً، خلاقیت نیاز به محیط فیزیکی و اجتماعی مناسب دارد. دانش‌آموزان هنگام خلاقیت نیاز به احساس امنیت روانی دارند. نقش معلم این است

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

که اطمینان حاصل کند که به همه ایده‌ها گوش داده می‌شود و به شیوه ای محترمانه بازخورد داده می‌شود. از نظر محیط فیزیکی، مجموعه ای از تغییرات ساده به جای طراحی مجدد کامل کلاس‌ها مورد نیاز است: تغییر اندازه و آرایش گروه‌های دانش آموزی، کار بر روی میز و تخته سفید، یا بیرون بردن دانش آموزان به عنوان بخشی از فرآیند ایده پردازی. می‌تواند ظرفیت خلاق را توسعه دهد. حتی چیزی به سادگی آگاه کردن دانش‌آموزان از اشیاء و امکانات موجود در کلاس می‌تواند به فرآیند خلاقیت کمک کند (Zhao, ۲۰۱۲).

ثانیاً، معلمان می‌توانند از دانش‌آموزان برای ایجاد نگرش‌ها و ویژگی‌های مورد نیاز برای خلاقیت حمایت کنند، که شامل پشتکار، نظم، انعطاف‌پذیری و کنجکاوی است. دانش‌آموزانی که از نظر فکری کنجکاوتر هستند، برای تجربیات جدید باز هستند و می‌توانند از منظرهای متعدد به مشکلات نگاه کنند، که ظرفیت خلاق را ایجاد می‌کند. برای مثال، در ریاضیات، این می‌تواند به این معنا باشد که به دانش‌آموزان سه یا چهار راه مختلف برای حل یک مسئله نشان داده می‌شود و روشی را انتخاب می‌کنند که برای آنها مناسب‌تر است. در ژاپن، دانش‌آموزان برای ارائه راه‌حل‌های متعدد و همچنین یافتن پاسخ صحیح پاداش دریافت می‌کنند (باقری، ۱۳۸۵).

ثالثاً معلمان می‌توانند از فرآیند خلاقیت حمایت کنند. با حل مسئله یا طرح مسئله آغاز می‌شود و به سمت ایده پردازی می‌رود. روش‌هایی وجود دارد که می‌توان از آنها برای تولید ایده‌ها استفاده کرد، مانند طوفان فکری، که در آن تا حد امکان ایده‌ها توسط فرد یا گروه تولید می‌شود. یکی دیگر از روش‌های مؤثر، که دارای مزیت اضافی نشان دادن روابط بین ایده‌ها در حین تولید است، نقشه‌برداری ذهنی است. به عنوان مثال، به جای بررسی علل احتمالی جنگ جهانی دوم به عنوان یک فهرست، شاید بهتر باشد با استفاده از نقشه ذهنی یا شکل دیگری از سازماندهی گرافیکی، آنها را در دسته بندی‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی دسته بندی کنیم (Rukajat et al., ۲۰۲۱).

این نمایش بصری خلاقانه ممکن است بینش‌های جدید و مفیدی را در مورد علل جنگ به دانش‌آموزان ارائه دهد. دانش آموزان همچنین ممکن است متوجه شوند که دسته‌های بیشتری وجود دارد که باید در نظر گرفته شوند و اضافه شوند. در حالی که آنها به جای یادآوری واقعیات، روابط را بررسی می‌کنند. به یاد داشته باشید که خلاقیت بدون دانش و مهارت در آن زمینه امکان پذیر نیست. به عنوان مثال، پیشنهاد اینکه جنگ جهانی دوم توسط بیگانگان ایجاد شده است ممکن است تخیلی در نظر گرفته شود، اما قطعاً خلاقانه نیست (سعادت و معافی مدنی، ۱۴۰۰).

آخرین عنصری که باید در نظر گرفته شود، نتایج - محصول یا نتایج - خلاقیت است. با این حال، مانند بسیاری از عناصر دیگر آموزش، ممکن است ارزیابی تکوینی فرآیندی که دانش‌آموزان طی کرده‌اند به جای محصول نهایی مفیدتر باشد. با بررسی اینکه چگونه دانش‌آموزان ایده‌ها را تولید می‌کنند، اینکه آیا روش ثبت ایده‌ها مؤثر بوده، آیا راه‌حل‌های نهایی عملی بوده‌اند، و اینکه آیا آنها کنجکاوی یا انعطاف‌پذیری از خود نشان می‌دهند، اغلب می‌تواند مفیدتر از درجه‌بندی صرف محصول نهایی باشد. تشویق دانش‌آموزان به بازتاب خود در طول فرآیند خلاقیت، همچنین مهارت‌های فراشناختی را برای دانش‌آموزان افزایش می‌دهد و همچنین درک عمیق‌تری از تکامل شایستگی‌های خلاقانه خود دارند. در واقع ممکن است به این معنا باشد که نمره نهایی برای یک کار ممکن است ترکیبی از فرآیند خلاقانه را که معلم مشاهده می‌کند، در نظر بگیرد.

راههای پرورش خلاقیت در دانش آموزان

خلاقیت یک مهارت ارزشمند است و راهبردهای رایجی وجود دارد که معلمان می‌توانند برای کمک به دانش‌آموزان در توسعه آن استفاده کنند. خلاقیت دشوارترین مهارت تفکر برای به دست آوردن، و همچنین بیشترین درخواست است. ما آن را در موسیقی، سرگرمی، تکنولوژی و دیگر جنبه‌های زندگی مشاهده می‌کنیم. ما قدردان آن هستیم و مشتاق آن هستیم زیرا درک ما را غنی می‌کند و می‌تواند زندگی را آسان‌تر کند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

خلاقیت همیشه با تخیل شروع می‌شود و تاریخ نشان می‌دهد که بسیاری از چیزهایی که تصور می‌کنیم بعداً واقعاً خلق می‌شوند. خلاقیت به عنوان یکی از دشوارترین مهارت‌ها برای تسلط بر آن طبقه بندی می‌شود زیرا فرد باید از تمام مهارت‌های شناختی دیگر در فرآیند خلاقیت استفاده کند. از آنجایی که خلق بالاترین مرتبه تفکر است، باید در خط مقدم همه محیط‌های یادگیری و هدف نهایی قرار گیرد. وقتی دانش‌آموزان آنچه را که تصور می‌کنند خلق می‌کنند، در صندلی راننده قرار می‌گیرند (فیضی و همکاران، ۱۳۸۵).

خلاقیت یک مهارت ارزشمند است. اغلب افراد با نزدیک شدن به بزرگسالی، به دلیل احساس شک و تردید نسبت به خود، باور ریشه‌ای مبنی بر اینکه این یک پیگیری غیرعملی است، یا راهنمایی قاطعانه از بزرگسالان با تجربه‌تر که به مهندسی در مورد مدرسه هنر مشاوره می‌دهند، تخیل خود را بیشتر می‌کنند. اگرچه تقریباً همه موافق هستند که خلاقیت مهم است، کاهش بودجه در زمینه‌های آموزشی مانند برنامه‌های هنری و موسیقی متفاوت است.

بدون تخیل و بررسی ایده‌ها، سرمایه جمعی دانش ما از بین می‌رود. ما به ارزیابی نیاز داریم تا مشخص کنیم دانش آموزان چه چیزی می‌آموزند و می‌فهمند، اما می‌توانیم تخیل را در ایجاد این ارزیابی‌ها بگنجانیم تا اطمینان حاصل کنیم که افکار خلاقانه و عملکردهای اجرایی بالاتر دانش آموزان در تجربیات ارزیابی آنها گنجانده شده است. خلاقیت باید همراه با دانش فنی تشویق شود زیرا این دو در کنار هم هستند.

و شاید مهم‌تر از آن، خلاقیت زندگی را با عمق و غنای متفاوتی القا می‌کند. تأثیر موج دار تشویق این نوع فلسفه در دانش آموزان بسیار گسترده و گسترده خواهد بود. خلاقیت الهام بخش شادی و تمایل به اشتراک گذاری آن با دیگران است (رسول، ۱۳۹۴).

مزایای مهم خلاقیت در کلاس درس

این بخش ۱۲ مزیت خلاقیت در کلاس را فهرست می‌کند. یک لیست واقعی تقریباً بی پایان خواهد بود، اما اینها شروعی عالی برای آن هستند (Brown, ۲۰۱۶).

۱. خلاقیت چند رشته ای است

نه تنها می‌توانید خلاقیت را از طریق رسانه‌های مختلف تمرین کنید، بلکه مزایای آن تقریباً برای همه حرفه‌ها قابل اجرا است.

۲. خلاقیت به دانش‌آموز این امکان را می‌دهد که خود را ابراز کنید

بخشی جدایی ناپذیر از شرایط انسان شامل یادگیری اینکه ما چه کسی هستیم و تشخیص اینکه چگونه با بقیه جهان مطابقت دارد، است. خلاقیت امکان کشف خود و همچنین فرصتی برای به اشتراک گذاشتن جنبه پنهان خود را فراهم می‌کند.

۳. خلاقیت باعث تقویت تفکر و حل مسئله می‌شود

از جزئیات فنی نوشتن، طراحی، یا آهنگسازی گرفته تا چالش ایجاد، حل مسئله جزء ضروری فرآیند خلاقیت است.

۴. خلاقیت استرس و اضطراب را کاهش می‌دهد

مردم معمولاً پروژه‌های خلاقانه را دنبال می‌کنند زیرا از فرآیند یا نتیجه لذت می‌برند. فقط عمل خلق حس رضایت را القا می‌کند.

۵. خلاقیت به دانش‌آموز امکان می‌دهد وارد منطقه شاد خود شوید و از آن لذت ببرید

خلاقیت در واقع شکل دیگری از بازی است و بازی به طور جهانی برای احساس شادی و رفاه هر فرد مهم است.

۶. خلاقیت به دانش‌آموز حس هدفمندی می‌دهد

نویسندگان، هنرمندان و موسیقی دانان اغلب با این کلمات تشخیص می‌دهند که آیا از هنر خود پول در می‌آورند یا نه. روش خلاقانه آنها روش پردازش جهان و روشی برای توصیف آنهاست.

۷. خلاقیت می‌تواند منجر به احساس موفقیت و غرور شود

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- ترکیبی از طوفان فکری، فرآیند فنی و یک فرآیند تمام شده اغلب دستور العمل مناسبی برای رضایت شخصی است.
۸. خلاقیت می‌تواند دانش‌آموز را با همان اشتیاق به دیگران پیوند دهد
هنر از این جهت مهم است که حس ارتباط و درک معنای انسان بودن را تقویت می‌کند. تمرکز خلاق می‌تواند به شما کمک کند جامعه خود را پیدا کنید و کمتر در دنیا احساس تنهایی کنید.
 ۹. خلاقیت توانایی شما را برای تمرکز بهبود می‌بخشد
عمل خلق مستلزم تعهد و تعهد است، نه تنها به هر پروژه فردی، بلکه به خود هنر.
 ۱۰. خلاقیت ریسک‌پذیری و تکرار را ترویج می‌کند
ساختن چیزها آسان نیست. ساختن چیزهایی که دیگران از آنها قدردانی خواهند کرد حتی سخت‌تر است. خلاقیت نیاز به شجاعت، اعتماد به نفس و تمایل به شکست و تلاش مجدد دارد.
 ۱۱. خلاقیت پیش‌نیاز نوآوری است
هر پیشرفتی که برای بشر شناخته شده است با یک ایده جدید شروع می‌شود و ایده‌های جدید الهام گرفته از تخیل و خلاقیت است.
 ۱۲. خلاقیت ما را تشویق می‌کند تا مادام‌العمر یادگیرنده باشیم
خلاقیت مستلزم فروتنی است تا بدانید که همیشه جا برای پیشرفت و تعهد برای ادامه به چالش کشیدن ایده‌ها و توانایی‌هایتان تا زمانی که رشد جدیدی رخ دهد وجود دارد.

خلاقیت در کلاس درس

هنگام طراحی تجربیات یادگیری، معلمان می‌توانند برنامه درسی را برنامه ریزی و چارچوب بندی کنند و ابزارهایی را ارائه دهند که به دانش‌آموزان گزینه‌ها، صدا و انتخاب می‌دهد تا آنها را قادر به خلاقیت کند. معلمان موفق برای رشد خلاقیت در دانش‌آموزان خود چهار فعالیت زیر را انجام می‌دهند.

۱. فعالیت‌های یادگیری را تنظیم کنید که به دانش‌آموزان امکان می‌دهد خلاقیت خود را به روش‌های مرتبط، جالب و ارزشمند کشف کنند. مثال کلاس درس: به دانش‌آموزان کلاس چهارم نمونه‌ای از سنگ‌ها ارائه می‌شود. آنها باید آزمایش‌هایی را برای تعیین نوع سنگ‌هایی که بر اساس تعاریفی که مطالعه کرده‌اند ایجاد کنند. دانش‌آموزان راه‌های خود را برای تعیین تفاوت در سختی، رنگ و شکل پیدا می‌کنند.

مثال کلاس دیگری: یک کلاس مهدکودک هر هفته یک کتاب مصور جدید ایجاد می‌کند که از اعضای مختلف کلاس یا بزرگسالان مدرسه تجلیل می‌کند. هر کتاب پر از صفحاتی است که توسط هر دانش‌آموز کشیده شده است. آنها این آزادی کامل را دارند که آنچه را که فرد دوست دارد و اینکه چگونه او را درک می‌کند به تصویر بکشند (فیضی و همکاران، ۱۳۸۵).

۲. برای خلاقیت ارزش قائل شوید و آن را جشن بگیرید و پاداش دهید. مثال کلاس: دانش‌آموزان کلاس سوم در مورد چند ضلعی‌ها یاد می‌گیرند و معلم برای اینکه ببیند آیا مفهوم آن را می‌دانند، آنها را بیرون می‌برد و به هر دانش‌آموز یک گچ پیاده‌رو می‌دهد. به هر دانش‌آموز این وظیفه داده می‌شود که چندین نمونه از چند ضلعی‌ها را در خیابان ترسیم کند (هارون رشیدی و کاظمیان مقدم، ۱۳۹۸).

هنگامی که دانش‌آموزان این کار را انجام دادند، معلم به دانش‌آموزان می‌گوید که آن اشکال را به چیزی که دوست دارند تبدیل کنند. دانش‌آموزان می‌خواهند بچه‌گره‌ها، روبات‌ها و اژدهاهای هندسی خود را به همه نشان دهند و سپس فرصتی داشته باشند تا به کل کلاس توضیح دهند که چرا آنها را دوست داشتند.

۳. مهارت‌های دیگری را که برای خلاقیت نیاز دارند به دانش‌آموزان آموزش دهید. مثال کلاس درس: یک کلاس کلاس دوم در حال یادگیری مفهوم انجماد است. معلم برای شروع یک سوال می‌پرسد: "آیا فقط آب یخ می‌زند؟" سپس دانش‌آموزان

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

آزمایشی را طراحی می‌کنند تا تعیین کنند چه چیزهای دیگری منجمد می‌شوند. محدودیت این است که آنها فقط می‌توانند از آنچه در کلاس درس در آن زمان دارند استفاده کنند.

دانش‌آموزان فهرستی از چیزهایی که بیرون می‌گذارند تا ببینند یخ می‌زند ارائه می‌کنند: آب، آبمیوه، سرکه، چسب، شیشه پاک‌کن، خمیر دندان و کاغذ. برخی از پیشنهاداتی که آنها تصمیم می‌گیرند در حال حاضر جامد هستند و نباید بیرون بروند: مداد، پاک‌کن، و کتاب (اما به نوعی کاغذ در لیست آزمون باقی می‌ماند). روز بعد، آنها در مورد یافته‌های خود بحث می‌کنند و در مورد اینکه چرا کاغذ سفت است و سرکه منجمد نشده است، گفتگوهای جذابی انجام می‌دهند.

بحث اولیه در میان دانش‌آموزان در مورد آنچه که ممکن است متوقف شود، مهارت‌هایی مانند حمایت از ایده‌های خود و سازش را تقویت می‌کند. بحث بعدی استدلال قیاسی و گوش دادن فعال را تشویق می‌کند (برزگر و همکاران، ۱۴۰۰).

۴. محدودیت‌های خلاقیت را حذف کنید و به دانش‌آموزان فضا و چارچوبی بدهید که در آن بتوانند خلاق باشند. مثال کلاس درس: یک کلاس کلاس ششم نمایش‌های لباس هالووین را تولید می‌کند. برای پوشیدن لباس در مدرسه، دانش‌آموزان باید نمایشنامه‌ای بنویسند که هر یک از شخصیت‌های آن‌ها را در طرحی بگنجانند و سپس نمایشنامه را ارائه دهند. به عنوان مثال، آنها باید به نحوه تعامل یک نوباره غول پیکر و زن شگفت‌انگیز ابرقهرمان بیایند. دانش‌آموزان چالش را دوست دارند (سعادت‌ی و معافی‌مدنی، ۱۴۰۰).

وظایف مدیر برای ارتقای خلاقیت در مدرسه

در این بخش وظایف مدیر مدرسه در راستای ارتقای خلاقیت در دانش‌آموزان و معلمان مورد بررسی قرار می‌گیرد.

توسعه «تفکر طراحی» هم برای دانش‌آموزان و هم برای کارکنان

این رویکردی برای حل مسئله است که اشتباهات را بخشی از یافتن راه‌حل می‌داند، این یک رویکرد واقعاً قدرتمند برای آموزش و یادگیری است، و همچنین یک مهارت عالی برای توسعه برای جوانان است. مدیران مدارس می‌توانند با طرح درس مهارت‌های حل مسئله مهارت‌های زندگی منابع بزرگی را در زمینه توسعه رویکردهای استراتژیک برای حل مسئله با سناریوهای واقعی زندگی در اختیار معلمان قرار دهند.

توجه به فن آوری

فناوری‌های جدید آنچه را که مردم باید بیاموزند و نحوه یادگیری مردم و همچنین نحوه دسترسی و مدیریت آموزش را تغییر می‌دهند. بنابراین ضروری است که معلمان در کنار دانش‌آموزان خود به طور فعال در مورد فن آوری جدید بیاموزند تا به نتایج یادگیری بهتر و متعاقباً آرزوهای افزایش یافته برای آینده دست یابند (Suyudi et al., ۲۰۲۲).

یادگیری خلاقانه مبتنی بر پروژه

این روش‌ها برای یادگیری پرس و جو محور مبتنی بر پروژه طراحی شده‌اند، که هم توسط معلم و هم دانش‌آموزان بر اساس علایق واقعی و سؤالاتی که در "دنیای واقعی" معنی دارند، توسعه می‌یابد. همچنین مدیران مدارس می‌توانند واحد نوآوری را برای کمک به طراحی و اجرای پروژه‌های خلاقانه ایجاد کنند.

حمایت از زمینه‌های خلاقیت

شواهد فزاینده‌ای وجود دارد که نشان می‌دهد مدارس می‌توانند با موفقیت خلاقیت را آموزش دهند. با این حال، آنچه اهمیت ویژه‌ای دارد این است که دانش‌آموزان دانش محتوای قابل توجه و حافظه بلند مدت را توسعه دهند، زیرا اینها پایه‌های کلیدی برای رشد خلاق هستند. خلاقیت می‌تواند از منابع مختلفی، از انعطاف‌پذیری و استراتژی‌سازی گرفته تا کنجکاوی و رویاپردازی سرچشمه بگیرد، بنابراین مفید است که در نظر داشته باشید که اینها زمینه‌هایی هستند که باید از طریق برنامه‌ریزی درسی شما حمایت شوند. یخ شکن‌های ساده، مانند چالش‌های خلاقانه مشارکتی یا تمرینات حفظ حافظه، می‌توانند مکان خوبی برای شروع باشند (Zhao, ۲۰۱۲).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

اندازه گیری جنبه‌های ارزشمند خلاقیت

مدیران مدارس باید هنگام برنامه ریزی برای اینکه چگونه خلاقیت را به بهترین شکل در درس های خود بگنجانند، فرآیندهای واضح و منسجمی را برای ارزیابی ظرفیت های خلاقانه یادگیرندگان خود توسعه دهند. ما ظرفیت های خلاق را به عنوان قابلیت ها و تمایلات مورد نیاز برای تولید ایده های جدید و تبدیل آنها به عمل تعریف می کنیم. برای راهنمایی در مورد چگونگی شروع به ایجاد ظرفیت های خلاقانه دانش آموزان، این یک تجزیه و تحلیل از این ظرفیت ها را ارائه می کند که با معلمان در مدارس توسعه یافته است و می تواند به عنوان یک ابزار ارزیابی استفاده شود. (برزگر و همکاران، ۱۴۰۰).

برقراری ارتباط با سازمان ها

مدیران مدارس باید به دنبال پشتیبانی باشند و تعامل با منابع و فرصت های فراتر از کلاس درس همیشه مفید است. می توانید پیوندهایی به سازمان های هنری و فرهنگی بزرگ برای همکاری و کمک به ایجاد پروژه های خلاقانه در تدریس خود در اینجا بیابید. (Rukajat et al. ۲۰۲۱).

نتیجه گیری

خلاقیت و نوآوری به عنوان مهارت های حیاتی در دنیای امروز، نقش بی بدیلی در توسعه فردی و اجتماعی دارند. اهمیت این مهارت ها در نظام های آموزشی به وضوح مشهود است، زیرا توانمندی های دانش آموزان در تفکر انتقادی، حل مسئله و ایجاد ایده های نوآورانه را تقویت می کنند. در این راستا، نقش معلمان به عنوان عوامل اصلی در محیط آموزشی بسیار حیاتی است. معلمان می توانند با ایجاد محیط های یادگیری حمایتی، استفاده از روش های تدریس فعال و مشارکتی، تشویق به پرسشگری و تفکر انتقادی، و بهره گیری از فناوری های نوین، بستر مناسبی برای پرورش خلاقیت و نوآوری در دانش آموزان فراهم کنند. معلمان با ایجاد محیط های یادگیری حمایت گر و امن، به دانش آموزان اجازه می دهند تا بدون ترس از قضاوت، ایده های خود را مطرح کنند. این محیط ها باید از اشتباهات به عنوان فرصت های یادگیری استقبال کنند و دانش آموزان را به جستجوی راه حل های خلاقانه تشویق کنند. روش های تدریس فعال و مشارکتی مانند یادگیری مبتنی بر پروژه و یادگیری گروهی، دانش آموزان را به مشارکت فعال در فرآیند یادگیری و کشف راه های جدید تشویق می کند.

تشویق به پرسشگری و تفکر انتقادی نیز از دیگر نقش های مهم معلمان است. طرح سوالات چالشی و برگزاری مباحثه های گروهی می تواند مهارت های تفکر انتقادی دانش آموزان را تقویت کرده و آن ها را به بررسی دقیق تر مسائل و پیدا کردن راه حل های نوآورانه ترغیب کند. علاوه بر این، استفاده از فناوری و ابزارهای دیجیتال در فرآیند آموزش می تواند امکانات جدیدی برای خلاقیت و نوآوری فراهم کند و به دانش آموزان اجازه دهد تا ایده های خود را به شیوه های مختلف ارائه و به اشتراک بگذارند. معلمان نقش اساسی در تشویق و پرورش خلاقیت و نوآوری در دانش آموزان دارند. با استفاده از روش های تدریس نوین و ایجاد محیط های یادگیری مناسب، معلمان می توانند به توسعه مهارت های خلاقانه و نوآورانه در دانش آموزان کمک کنند. ایجاد محدودیت های خلاقانه و ارائه بازخورد سازنده از دیگر راهکارهایی است که می تواند به این فرآیند کمک کند. در نتیجه، توجه به نقش معلمان در پرورش خلاقیت و نوآوری باید به عنوان یک اولویت اصلی در سیستم های آموزشی مورد توجه قرار گیرد. آموزش معلمان برای استفاده از روش های تدریس خلاقانه و ایجاد محیط های یادگیری حمایتی، می تواند تأثیر بسزایی در تقویت مهارت های خلاقیت و نوآوری دانش آموزان داشته باشد. این امر نه تنها به بهبود کیفیت آموزش کمک می کند، بلکه دانش آموزان را برای مواجهه با چالش های پیچیده دنیای امروز و آینده آماده می سازد.

خلاقیت الگوهای قدیمی یا عادات فکری را از بین می برد. این امکان تفکر غیر خطی را فراهم می کند. خلاقیت علاوه بر ایجاد تغییرات در فعالیت های آموزشی و یادگیری، نشان می دهد که فرد شایستگی تبدیل شدن به یک معلم ایده آل حرفه ای را دارد. خلاقیت معلم به دانش آموزان کمک می کند تا سریع درس ها را درک کنند و همچنین انگیزه آنها را در یادگیری افزایش می دهد. برای آموزش خلاقیت، مربیان باید تئوری، عمل و زمان را با هم ترکیب کنند. دانش آموزان باید خلاقیت خود را در

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

پروژه‌های مختلف و در مقاطع مختلف تحصیلی و حرفه ای خود تقویت کنند تا دیدگاه خلاقانه خود را به طور کامل توسعه دهند.

افراد خلاق اغلب به عنوان حل کننده مشکل شناخته می‌شوند، افرادی که می‌توانند به هر موضوعی نگاه کنند و راه حل عالی ارائه دهند. آنها با انعطاف پذیری و تفکر نوآورانه می‌توانند به راحتی با چالش‌ها روبرو شوند. حل خلاقانه مسئله می‌تواند هر مشکلی را با هر موضوعی به راه حل تبدیل کند. فعالیت خلاقانه دانش آموز می‌تواند به معلمان کمک کند تا درباره آنچه کودک ممکن است فکر یا احساس کند بیشتر بیاموزند. خلاقیت همچنین با فراهم کردن فرصت‌هایی برای آزمایش ایده‌های جدید و روش‌های جدید تفکر و حل مسئله باعث رشد ذهنی در کودکان می‌شود. تفکر خلاق دانش‌آموزان را تشویق می‌کند تا از رویکردهای مختلف برای حل مسائل، تجزیه و تحلیل دیدگاه‌های متعدد، تطبیق ایده‌ها و دستیابی به راه‌حل‌های جدید استفاده کنند.

رهبری نوآورانه سبکی از رهبری است که شامل به کارگیری نوآوری و خلاقیت برای مدیریت افراد و پروژه‌ها است. رهبران نوآور اغلب به روش‌های جدید و از طریق رویکردهای متفاوتی که معمولاً مورد استفاده و اتخاذ قرار می‌گیرند، بهره‌وری را القا می‌کنند. رهبری خلاق توانایی ایجاد و تحقق راه‌حل‌های نوآورانه به ویژه در مواجهه با شرایط ساختاری پیچیده یا در حال تغییر است. این به افرادی اشاره دارد که وقتی همه چیز در حال تغییر است و رویکردهای جدید هنوز ناشناخته هستند، همچنان می‌توانند هدف را برای دانش‌آموزان خود شفاف کنند. نوآوری ذاتاً با تغییر همراه است و توجه و منابع را از تلاش برای دستیابی به اهداف عملکرد کوتاه مدت دور می‌کند. بنابراین، نوآوری بیش از ابتکارات برای هر هدف دیگری، به مدیرانی نیاز دارد که دانش‌آموزان را تشویق کنند و شرایط و امکانات لازم را برای آنان فراهم سازند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

منابع

- ۱- آزاد. رسول، (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین خلاقیت مدیران و اثربخشی سازمانی (مطالعه موردی مدیران مدارس متوسطه شهرستان اردبیل). مطالعات علوم اجتماعی، ۱(۱)، ۱۰-۱۸.
- ۲- سعادت، سعیده، معافی‌مدنی، سیده‌خدیجه. (۱۴۰۰). الگویابی ساختاری نواندیشی بر تغییر سازمانی با نقش میانجی خلاقیت مدیران مدارس. نوآوری‌های مدیریت آموزشی، ۱۶(۶)، ۹۵-۱۰۷.
- ۳- هارون رشیدی، همایون، کاظمیان مقدم، کبری. (۱۳۹۸). رابطه بین سرمایه روانشناختی با خلاقیت مدیران زن مدارس شهر دزفول. ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، ۸(۳)، ۲۵-۴۲.
- ۴- نصیری، مهدی، جهانیان، رمضان. (۱۳۹۷). نقش خلاقیت در مدیریت آموزشی. مطالعات کاربردی در علوم مدیریت و توسعه، ۱۰(۳)، ۱۹-۲۴.
- ۵- برزگر، نادر، قورچیان، نادرقلی، تقی‌پور، ظهیر. (۱۴۰۰). ارائه مدلی جهت خلق ظرفیت‌های نوآوری در مدیریت دانشگاهی ایران. مدیریت و برنامه ریزی در نظام های آموزشی، ۱۴(۱)، ۴۳-۷۰.
- ۶- باقری. (۱۳۸۵). اهمیت و نقش مدیریت آموزشی در فرایند سازمان. علوم و فنون نظامی، ۳(۵)، ۸۹-۹۸.
- ۷- حیدری‌فرد، رضا، زین‌آبادی، حسن‌رضا، بهرنگی، محمدرضا، عبدالمهی، بیژن. (۱۳۹۴). تاملی بر رهبری نوآورانه در مدرسه؛ مطالع‌های پدیدارنگارانه. مدیریت بر آموزش سازمان‌ها، ۷(۴)، ۳۳-۶۲.
- ۸- فیضی، بشیر، فصیح. (۱۳۸۳). بررسی تاثیر سبک های مدیریت مشارکتی و سنتی بر خلاقیت دبیران دبیرستان های شهر کرمانشاه. نوآوری های مدیریت آموزشی، ۱۷(۵)، ۹۵-۱۱۲.
- ۹- نیک‌نامی، مصطفی، تقی‌پور، ظهیر، دلور، علی، غفاری‌مجلع، محمد. (۱۳۸۷). طراحی و ارزیابی مدل علی خلاقیت و نوآوری مدیران آموزشی شهر تهران. رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۵(۲)، ۱-۲۸.
- ۱۰- Cotton, K. (۲۰۰۳). Principals and student achievement: What the research says.
- ۱۱- Suyudi, M., Rahmatullah, A. S., Rachmawati, Y., & Hariyati, N. (۲۰۲۲). The Effect of Instructional Leadership and Creative Teaching on Student Actualization: Student Satisfaction as a Mediator Variable. International Journal of Instruction, ۱۵(۱), ۱۱۳-۱۳۴.
- ۱۲- Rukajat, A., Abas, T. T., & Gusniar, I. N. (۲۰۲۱). Extracurricular Management in Improving Student Creativity. Review of International Geographical Education Online, ۱۱(۸).
- ۱۳- Zhao, Y. (۲۰۱۲). World class learners: Educating creative and entrepreneurial students. Corwin Press.
- Mulyaningsih, I., Ananda, R., Fauziddin, M., Pattiasina, P. J., & Anwar, M. (۲۰۲۲). Developing student characters to have independent, responsible, creative, innovative and adaptive competencies towards the dynamics of the internal and external world. World, ۶, ۹۳۳۲-۹۳۴۵.